

Kultur / **Bøger**

Skaberkrop dræberkrop

Olga Ravn. Foto : Dennis Lehmann

Krop og fremmedgjorthed og køn er centrale temaer i nyere dansk litteratur. Vi stiller skarpt på Olga Ravns længe ventede debut, *Jeg æder mig selv som lyng*, der be- og afskriver kroppens ubehag og usikkerhed.

Andreas Eckhardt-Læssøe

Køns- og ligestillingsdebatten i Danmark drejer sig mest om speltmødre og –kusser, og nyfeminister som Anne-Sophie Hermansen, der breder sig ud om ligestillingen, der er nået over en form for *tipping point*, og nu skal tilgodeses tabermændene og om man er for eller imod kønskvoter, er der sket noget andet i litteraturen.

Jeg æder mig selv som lyng bærer undertitlen Pigesind; det kommer fra Tove Ditlevsens debut, der har fungeret som et kodeagtigt forlag i Olga Ravns egne ord fra et interview i [Information](#). Men tematisk er pigesindet også.

Her er det konstruerede og biologiske køn til forhandling. For det helt store spørgsmål er, hvordan bliver et pigesind til et kvindesind? Svaret står med stort i titeldigtet: ”DEN SOM IKKE ER EN ÆGLØSNING. MEN HVEM ER DET.”

Tekstsamlingen giver ikke ved dørene, og der er ingen entydige svar på de store spørgsmål. Bogen falder i 9 digtsuiter, hvor møder både grammatisk ubehag, reklamepigebarner, og guldhjertet.

I Dejens grønne krystal vrider teksten sig hele tiden ud af læserens hænder. Den sparker vildt omkring sig med store bogstaver, og spjætter til højre og venstre med henvisninger til hestepigeromanserien Heartland og Philomela, prinsessen fra Athén der bliver voldtaget og får sin tunge skåret ud af sin svoger. Vi skal således ikke tro os med fast grund under fødderne, før teksten igen gør bukkespring og smider os af.

Kroppens simple væren er det eneste faste holdepunkt der gives. Det kønnede, og det der er træt af altid at være kønnet:

»fordi kvinden ikke er en sø, fordi kvinden eller ikkekvinden og fordi manden ikke er, fordi overskridelsen af kønnet i teksten ikke er nok, fordi at tilbagevinde kroppen i teksten ikke er nok, fordi kroppen findes.«

Men altså også kroppen, kønnet, kvinden der aldrig kan slippe fra at være kønnet. Kan aldrig slippe for at definere sig selv ud fra alt hvad der bliver smidt i hovedet på den af kvinde- og mandebilleder.

For selvom det er en bog der handler om det der med at blive kvinde, og det specifikke kropslige: »Det må simpelthen være anderledes, at der kommer mælk ud af ens bryster, end at der kommer sæd ud af ens

pik.« er tanken om kroppen som definerende jo ikke en udelukkende feminin tanke. Den er heller ikke absolut. Pigesindets hjerte har nosser, og klitoris og nosser samskrives.

Bjørn Rasmussens *Huden er det elastiske hylster der omgiver hele kroppen* vandt Montanas litteraturpris for 2011, for bl.a. at have skrevet Danmarks første stærke queerbog. Her er fortælleren Bjørn udstyret med en lille drengefisse og efterlader både sin første ejakulation og –menstruationsplet på morens lagner.

Igen er det kroppens konkrete funktionalitet der bruges til at tematisere det besværlige ved den.

Lektor i Litteratur på Lund Universitet, og dommer i årets komité til Montanas Litteraturpris Elisabeth Friis skriver i sin artikel [Den forbandede krop](#) om det biologiske pres og vreden mod sin egen krop. For ja, vi er nogle der er vokset op med at kønnet er mere *gender* og mindre *sex*, queeteoriens skelnen mellem det sociale og biologiske køn. Og hvad gør man så, når kroppen ikke har forstået det? Så er det lige pludselig kroppen der er diskriminerende: »Jeg er på mange måder en moderne mand i mit kvinde, kroppens grænser er hysterisk konkrete.« står der, og det mærkes hvordan pigesindet ikke kan forene sig med at det måske kun kan være pige, fordi kroppen siger det.

På forsiden af Olga Ravns debutbog ses et rødt virvar af sammenfiltrede... ja hvad? Mælkekirtler fyldt med voks. Det er en planche af 1800-tals forskeren Ashley Cooper, der også står bag samlingen af brystvorter på bagsiden. I kronologisk rækkefølge ser man udviklingen af den kvindelige brystvorte, men med en noget brat afslutning omkring 24-års alderen. Herfra ned ad bakke, og herfra op ad bakke for pigesindet, der nu i medicinsk forstand er færdigudviklet og uinteressant.

Det medicinsk undersøgende blik er gennemgående, og dets konstaterende sprog forærer fortælleren den fremmedgjorthed, der er forbundet med kroppen. »Vinteren kommer som en penetration ind i efteråret efter min brystkasse«, står der om pigesindets hospitalsindlæggelse efter en abort. Den medicinske penetration der ligger i sådanne korte sentenser afspejler også hvordan heller ikke det medicinske sprog kan give os en vej ind i vores krop. Al seksualundervisning i verden har ikke hjulpet pigesindet på vej til at have en bedre forståelse af sin krop. For hvad fanden har blomsterne og bierne at gøre med pik og kusse?

»Skriv med røvhullet, det er et råd til en ven.« lyder det hos Bjørn Rasmussen, og røvhullet er her den fysiske manifestation af et fælles køn. Ingen er uden et røvhul, og i en folkeskolelærerlæsning kunne det let blive til den humanistisk opbyggelige pointe, at vi alle sammen jo bare er mennesker. Men i huden såvel som i lyngen er det nok ikke en forkromet pointe om at vi alle sammen er ens vi skal læse ud af det.

Der skal heller ikke gøres kæmpe overvejelser over en ny generation, retning, strømning i dansk litteratur. Der skal bare siges at der er en kropslighed på spil. Kroppen er blevet distanceret, og er kommet helt tæt på. Den er et ustabil midtpunkt i en verden der gør os alle usikre, og måske derfor bliver vi usikre på den. Måske derfor kan afføde så stærk litteratur som *Jeg æder mig selv som lyng*. For glemmes skal det selvfølgelig ikke at bogen er knaldgodt skrevet: »månens månestråle er fuld af fiktion og lidt sølvblodigt

balsam af bar thriller«.

FAKTA

Olga Ravn

Jeg æder mig selv som
lyng

Gyldendal, 2012